

LANT

A TINÓDI KLUB IRODALMI FOLYÓIRATA

Tóth Károly
KEDVESEM

KEDVESEM, MOST, HOGY
BÚCSÚZIK A NYÁR,
JÖJJ GONDTALANUL ÚTRA
ÉNVELEM,
LEBBENJ PIROS
PAPUCSODBAN, AKÁR
EGY ÖNFELEDT LEPKE
A RÉTEKEN.

VÉN SZÁRAZ DÁRDÁS-
FÜVEK SÜPPEDNEK
A CSEVETELŐ LÉPTEID
ALATT,
MAGAMHOZ CSATOLOM
KÉT KEZED,
HOGY RÁM SZENDERÜLJ,
HOGY HALLJAM SZAVAD.

MINT A MEGSZÉPÍTŐ
BOLDOG TUDAT
ŐRIZLEK, S FÉLTELEK
ŐRJÍTÓ MÓDON,
BETAKARLAK, MINT KÖD
AZ UTAT,
MINT SZÁJ A SZÁJT
EGY FORRÓ CSÓKON.

HOLD JÖN AZ ÉGEN
ÉS CSILLAG SEREGLIK,
HA PUHA AZ ÉJ, MINT
PEHELY VÁNKOS,
MEGREZZEN PILLÁD
BEHUNYT SZEMEDEN,
S MINT PÁZSITRA LEPKE,
SZÁLL RÁD AZ ÁLOM.

A TARTALOMBÓL

FELNŐTTEKNEK: TALÁLKOZÁS * A HALÁL NYAKKENDŐJE * PANASZOS ÉNEK
GYEREKEKNEK: KÍGYÓLAKODALOM * KACAGÓFA * VERÉBTÁNC * CSENUBABA

1990. JÚLIUS 20.

I. évfolyam, 2. szám.

Ára: 25,- Ft

Bólongjatok harangvirágok!

Sétálok a Szentléleki hegy alján. Bólogatnak felém nagykobakú harangvirágok és közben megszólal a misére hívó harang.

A szépen faragott székelkapu előtt fekete ruhás nénik, bácsik toporognak, nézik a haranglábon táncoló érhangú énekest. Kicsi falu, kicsi fatornyos templom, de belül az áhítat térben megéjtó szépségű egyszerűség veszi ölét a nyugalmat keresőt.

Nem vagyok templomjáró ember és nem hiszek a nagy misztériumokban, de hiszek a LÉLEK embert támogató kegyelmében, a példát fölmutató szentek bölcselő tanításaiban.

A fehérre meszelt falon, két oldalt, Asztrik atya által festett modern Keresztút. A fekete és vörös színek harca: tűz, sötétség, élet, halál. A lélek lángoló és feketeségben hamvadó útja, majd új élet: feltámadás.

S itt vannak a bólongó harangvirágok. A friss délelőtti szélben kinyújtózik a gondolat, és e fület-öblítő csendben eszembe jut származásom, magyarságom. Eszembe jutnak azok is, akiket elszakítottak tőlünk és saját hazájukban idegenként, keserű kenyérre fogva, élnek. Aztán azokra gondolok, akik szülőföldjükről magyarként emigráltak, a gyűlölet elől, Magyarországra. Oldódnia kell a gyűlöletnek, a gyűlöletet szítókat pedig el kell kergetni, mint Jézus tette azt a templomba merészkedő kufárokkal.

Ezeket a gondolatokat, a Fekete hegy és a Szentléleki hegy ölében megbúvó kicsi falu, Pilisszentlélek „Hute” juttatta eszembe. Több mint hétszáz éve élnek itt szlovák nemzetiségű emberek, még szépen beszélik nyelvüket, és amikor hallottam énekelni kicsi kórusukat, szülőföldjükről, a Pilisi tájról daloltak nagy szeretettel.

A hegy oldalában, ahol sétálok, a bólongó harangvirágok mellett, pity pangók, margaréták és még sokféle más virág teszi színessé, változatossá a rétet. Ilyen az én megvagdalt hazám is, sokféle nép lakja és minden magunkénak valljuk ezt a földet, mert ebből a földből nőtt ki bölcsőnk, agyunk, koporsónk, sírkeresztünk fája.

És valóban, élhetnénk is olyan békességben egymás mellett, mint a mezei virágok, mert a harangvirágok nem csúfolják a margarétákat, vagy a szapora pity pangokat, csupán pity pangóságukért.

A keresztút, amelynek egy részét már bejártuk,

még hosszú, hát vigyük együtt nehéz keresztünket, hogy utolérjük a kegyelmet.

Bólongjatok nagykobakú harangvirágok, kongassátok ki a csendet, a békességet, hogy megérjük a feltámadást!

Veress Tünde

TITOKZATOS ÉLET

Nem tudom, miféle
titok terped így ránk,
hogy zsong tőle
az éter, s az idegek
kusza szövénnyé fonódnak.
Érzed, hogy belereszket
silány kis fészünk,
hogy izzik ismeretlen
istenek sóhajától?
Mi ez a titok, ami
vaskos szavakkal
szívünkben kinyújtózik,
s kiforgat álmos akaratunkból?
Fényévek millióin
keresztül megérint valami
bús szikra-özön...
Ki tudhatja, mondd, hogy
kitől vetted életedet?
Nem csupán holmi
ajándék, vagy kölcsön,
vagy talán kényszerű
ölelkezése holt köveknek,
kocsonyás anyagnak?
Miből vagy hát,
és honnan vétettél?
S kérdezed-e még,
hová s mivé fogsz szétmállani?
Ó, faggassuk a titkok sugarát,
ami korhadt Földünket
így át-meg átszövi!

A LANT előfizetése megrendelhető a szerkesztőség címén, postai levelezőlapon.

Cím: Tinódi Klub
1211 Budapest
Ady E. út 5. III/10.

Előfizetési díj: egy évre 150 Ft.
Terjeszti a Magyar Posta.
Megjelenik évente hat alkalommal.

Tíz, vagy ennél több lap megrendelése esetén példányonként 5 Ft kedvezményt adunk.

A befizetéshez átutalási postautalványt küldünk!

Kulimár János

TALÁLKOZÁS

Akkor ismerte meg Évát, amikor gimnáziumi tanulmányait befejezte s megérdemelt szünidejét töltötte egy Pesthez közeli városkában. Érezte, hogy első látásra beleszeretett, de fokozatosan arra is rádöbbsent, hogy az érzés kölcsönös! Ha csak tehették, keresték egymást. Fűrődtek a városka szélén csendesen megbúvó kis tavacs-kában és hosszú sétákat tettek a halkán leomló, parázs színű alkonyatban. Sokszor hosszabb utakra is elkalandoztak Éva kerékpárján. Egész napokat átszókolóztak, s ilyenkor érezte, a lány teste átforrósodik. Szép és tiszta diákszerelmük egy öröknek tűnő lángolás volt. Éva elmúlt 16 éves, karcsú, hosszú combú lány volt. Majdnem érett testének külön szépséget kölcsönzött bódítóan kíváncsús melle. Óh hányszor érezték mindketten, hogy a végzetes nyár tűzvarázsa elégeti őket. Milyen édes, milyen jó és igazi volt ez a kín.

Álmodoztak, tervezgettek a tóparti füzes feledhetetlen tisztásain. Nézték együtt a tovasuhanó bárányfelhőket, az ég szüntelenül változó csodálatos kékjét. Közben láng-allobbant az ifjúkor, s tettenérték amint felnő a gyermek.

Ha csendes esteiken a lány ölébe ejtette fejét – elámulva az alkonyi ég fölsejlő csillagtengerén – úgy érezte a legüdébb völgyek ölelik. Ilyenkor ha bolondos, kóbor szelöcske suhant arra – mint távoli erdők lehelete – trópusok fanyar-fűszeres illatát hozta és megittasodva, vidám csivittel suhant tovább.

Az éjjelt nem szerették, mert elválasztotta őket. Szomorúan tértek meg a házak vadonába és úgy érezték, gonosz szellem táncol az ablakok mögött. Gyorsan elrohant a nyár. Visszakerült a fővárosba és szabadidejének nagy részét lekötötte a tanulás és a sport.

Nagyon nehéz volt az ősz. Hiányzott Éva üdítő tisztasága, kedvessége, rajongása. Ha nagy néha új barátoknál keresett menedéket szinte megcsömörlött, még inkább érezte a céltalanságot és valami megmagyarázhatatlan hiányt. Egyetlen vigasza a sűrű levélváltás volt. Egy idő után viszont épp az ő levelei ritkultak meg, majd végképp elmaradtak. Az új tavasz mintha közelebb, kézzelfoghatóbb vágyakat ígért volna. Szinte felszippantotta Éva elől a főváros sokarcú élete. Az a csodálatos nyár olyan messzire került tőle, mint letűnt korok távoli emléke. De attól, hogy ma délután meglátta Évát, az öt évvel ezelőtti nyár édes visszhangja szívébe költözött és lelkét átkarolta egy szép remény. Most itt ül mellette, nézi és átéli hajdanvolt szerelmük örömet. Összehúzott szemének résein át ismerte fel hirtelen újra azt a tengernyi kékséget, mely örök időkre rabul ejtette.

Már játszott a zenekar is. Mikor becsukták maguk mögött az ajtót, a diszkrét, kedves zene egy csipetnyi foszlánya utánuk osont, szívüket melengetve sokáig kísértte őket.

Ezen az éjszakán újraéledt a régi tűz. A hunyó parászból csontig hatoló lángok törtek elő, a lángokból évek elfojtott szenvedélye lobbant fel. Egy csipetnyi fájdalom, egy szirénsóhaj, és a gyermekkor tudat alatt sýnlódó álma beteljesült. A szenvedély átviharozta testük legrejtettebb

részeit, szavakat csókoltak egymás fülébe, s úgy érezték vonagló testük kiszakad a föld vonzerejéből, repülni kezd. És ez még sokszor történt így ezen az éjszakán. Nem tudtak betelni egymással.

Hét óra előtt néhány perccel ébredt, mámorosan, jóleső fáradtan. A lányt kereste – helye üres volt. Biztosan öltözködik – gondolta, s fölkel. Fejében kusza gondolatok rajzoltak a jövőről. Középpontjukban Éva állt. Közben szeme az asztalra tévedt, ahol egy papírlapon ez állt: „Ne haragudj szerelmem, nem tehettem másképp! Amint nem tudtam elmondani, leírom: két nap múlva lesz az esküvőm. Éva”

A fiú tudta: egy másodperc alatt egész életének rajongása veszett el. De miért, miért? – kérdezte szüntelenül.

Mivel válasz nem jött, forró homlokát a hűvös ablaküveghez szorította és nézte az utca érzélem nélküli, idegen forgatagát, mely úgy nyeli el majd az ő bánatát is, mintha játszadozó kéz egy csipetnyi sóht hintene a nagy szürke folyam zavaros vizébe.

Dékány József Pál

EGY PARÁNY MONOLÓGJA

Vagyok távoli, hosszú élet:

Tavaszi, nyári, titok és végzet.

Álomból útra kelt jószándék,

Hozzáértőnek ajándék.

Hatalmas lendítőkerék,

Fergetegoldó nehezék vagyok!

Rejtélyes opálos köd,

Útjelző és termékeny föld.

Olyan mint a teremő lehetett,

Váltott eszközöd, hűbéresed...

Még bocskorban járó óriás vagyok!

Lidércfény messiás...

Valami fel nem tört talány?

Kezes könnyedség, vagy halál.

Németh Dezső

A HALÁL NYAKKENDŐJE

Nagy éjszakai pillangók voltak az árnyak, amelyek a plafonon röpködtek. Az éjjelilámpa ernyőjén vergődő bogár felnagyított árnyképei cikáztak szerteszét.

Hát ilyen a haláltusa, gondolta az ember, aki már órák óta hanyatt fekve nézte a mennyezetet.

– Én is ilyen lény vagyok, egy haláltusáját vívó légy. Egy tehetetlen vénember.

Aztán végigélte a délutáni jelenetet, amikor igyekezett volna az árnyékszékre, de tehetetlenkedése folytán elkésett. Aztán látta feleségét, a kicsi öreg nénit, aki nagy igyekezettel tisztogatta őt, és minden szavára vigyázott, nehogy megsértse önérzetében.

– Nem tehetek róla. Nincs erőm. Bekerített a nyomorúság és a betegség. Mire felkeltem és a botot magamhoz vettem, ki tudja mennyi idő telt el? Remegett a kezem, lábam. Hát így történt. Már enni sem tudok, úgy etet az én áldott jó Rózám, áldott kicsi feleségem. Nem vétett Ő semmit nekem, mért bűnhődjön az én bűneimért.

Ezeket gondolta. A légy zümmögése egyre hangosabb lett. Hangokat hallott a mennyezet felől is. Az egyik árnyék mintha bírói talárrá változott volna, és ő a vállára terítette. Aztán magas, szikár természetével ott állt ön maga előtt és hallgatta az ítéletet: – A vádlott bűnös, mert tehetetlenségével szenvedésbe és boldogtalanságba taszította szeretteit. Kolonc és nyűg lett mások nyakán, de különösen idős felesége életét pokollá tette. Régi, erős, büszke tartását elveszítette, mértéktelenül ivott és cigarettázott.

– Igen – dűnnyögte lehajtott fejjel. – Igen, ezt tettem. Mit tehettem volna. Magányos lelkem sűrűjében csak a semmit láttam. Az Istent régen elhagytam. Ő is elhagyott engem. Nem maradt nekem már semmi, csak a lassan ballagó éjszaka rémképeibe burkolt látomások, és a színtelen nappalok kegyetlen szenvedése. De jó is volt a pálinkás mámor, a szenvedés nélküli lebegés, az élet illúziója.

– Vádlott megértette az ítéletet? – hangzott egy öblös férfihang.

– Igen, igen, megértettem – rebegte összetörten.

– Akar-e szólni az utolsó szó jogán?

– Nincs már nekem mondanivalóm. Engedjék meg, hogy leüljek, beteg öregember vagyok én kérem.

Szinte belezuhanat álmába.

Álmában Róza néni simogatta virágos tekintetével, amint végiglépkedett délcegen a hosszú kovácsi utcán. De nem sokáig tartott a szép álom. Egy ablaktalan, fehérre meszelt cellában találta magát, amelynek falára nagy betűkkel ki volt írva: Siralomház.

Egy idő múlva lépteket hallott. Csikordult a cella vasajtaja és megint önmagával találta magát szembe. Ott állt előtte a hóhér csukjával a fején. Vászongurtniból nyakkendőt kötött a nyakába.

– Jöjjön utánam! – szólt mély, öblös hangon.

És ő felemelt fejjel elindult önmaga után.

Szerdán táviratot kaptam: „Pista bátyád meghalt, temetése csütörtökön 11 órakor lesz.” 1990. május.

Bálint Tibor

JAJSZÓ

Futok az úton,
szikesen,
rózsalugason
visszafelé.

Ott a gyermek,
az első,
a várt.

Nézem öreg
könnyes
szemmel,
az út vége
zárt...

Egy szakasz
az egész,
egy szem
a láncból,
ami hálózta
a földet,
az eget.

Ki megfutotta
már kifáradt,
kiterítve
időt kéreget.

A nagy titok
titok marad,
kihúnyó,
kigyúló
távoli
fény.

Kapaszkodok,
hullok
elégve,
s porunk
lángolni kezd
egy távoli
ködfolt
halk
peremén...

Kristófné Kovács Katalin

EGYEDÜL

Repülnék hozzád madárszárnyon,
porfelhőn, szellőn, fénynaszádon,
átlépnek erdőn, magas házon,
kicsi kerteken, nagy határon.
Látnálak közben friss, zöld ágon,
sárguló búzán, kék virágon,
harmatcseppen és napsugáron.

Áll az idő, függ cérnaszálon,
vékony, de erős távolságon.
Bénult vagyok, szállni képtelen,
képzeletem száguld szüntelen.

Noth Zsuzsanna

MEGVÁLNI ÖRÖK IDŐKRE?

Ha már fülem kávéjába botló
kútjába hulló szagot
alvó szuszogását sem
szerethetem
Mi lesz velem?
Szóltatni hívni
kérni se merem

Életem virágában

nekem ez maradt,
nem maradt
nap-mint-nap
más
böffenő morgás
elégedetlenkedés
tetem nélküli
tetemrehívás
Nem maradt
fölfeslő tavasz
zümmögő nyár
gyümölcsoltó ősz
csillámló tél
csak döbbenettől rianó
gyermekszemek

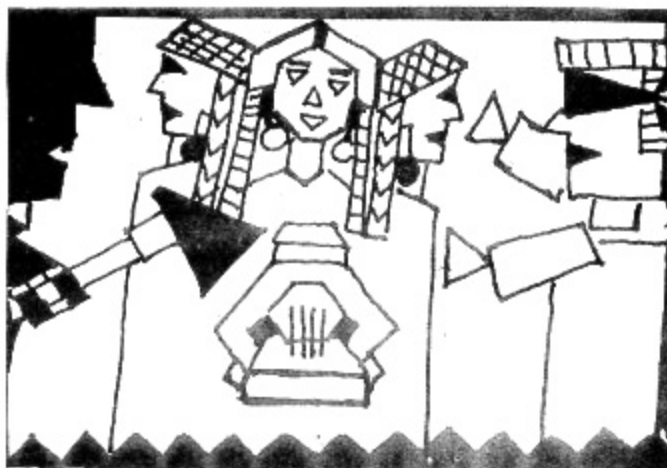
Rudnai Gábor

PANASZOS ÉNEK

Ó, gazdátlan lélek, de távol is élek én a szerelemtől!
Pallostúl veszendő, szememen a kendő, karom kiért lendül,
mely izmos útra, véghetetlen kútba csúszom ily peremről?

Ót nem érné karc is, volna tiszta arc is, nyílna, mint a nárcisz,
hogyha csengve ő szól, bókol majd a fűszál, valamire jár is,
élő alabástrom, sebeimre flastrom, csillagoló jáspis.

Jaj, kiszikkad testem, érzem kora vesztet, nem fog fel meder,
szélkergette felhő, társtalan tekergő, mely vihar seper?
Sorsom sírva szólom, fészektelen sólyom, víztelen veder.

ESŐ

Megyek a szürke esőben,
futok a szürke esőben
szürke út szürke kövén
futok a szürke esőben.

Ablakok szürke szemén,
házkapuk szürke szemén,
szürke hályog a szürke eső
házak szürke szemén.

Esernyők, szürke virágok,
fejkendők, szürke virágok,
szürke esőben a szürke úton
szürke kövi virágok.

Árad a szürke eső,
áztat a szürke eső,
szürkére szürkült életemet
mossa a szürke eső.

Dr. Kovács Imre

KUSITA BIRODALOM

II.

(Ősi Kusita Birodalom,
Indus folyó menti központokkal)

A folyóiratunk első számában beszéltünk a Nílus-menti Kusita Birodalomról. Úgy látszik, szerepelt a történelem színpadán egy másik Kusita Birodalom is az indiai szubkontinensen és a központja kb. a mai Pakisztán területére esett. Valószínű, ez a birodalom kiterjedt Észak-Indiára is.

Az előzőekben már felhívtuk a figyelmet arra, hogy a helymeghatározás nem pontos, mert az évezredek folyamán birodalmak tűntek el, újak keletkeztek és a határaik is sokszor változtak.

Miért gondoljuk, hogy az Indus-völgyi ősi kultúra területe ugyancsak Kusita Birodalom volt? Azt már a tudomány is elismerte, hogy Egyiptom területén szerepet játszó hükszosz nép, a fekete kusiták népe volt. Ember-tanilag ezek a széles orrú, rövidfejű típusokhoz tartoznak. Ez a típus szerepelt a sumérok között is.

Ugyancsak rövidfejű, széles orrú és sokszor erősen mongoloid népességet tudunk visszaidézni a Mohendzso Daro és Harappa városok területén kiásott szobrok megvizsgálása útján. Az említett két város volt az Indus-völgyi kultúra központja.

E városokban történt ásatások folyamán kb. 4000 éves épületek kerültek elő. A főbb épületeket az úgynevezett pengőtégglákból építették. Ezeket azért nevezték pengőtéggláknak, mert a kézzel való megütéskor pengő hangot adnak. Ilyen téglából építették fel a Mohendzso Daroban kiásott városi nagy raktárt, a fürdőt és más nagy épületeket. Ezek a romok ma is láthatók Pakisztán területén.

A nép, amelyik ezt a kultúrát létrehozta magas szintre jutott az emberi gondolkodásban. Kb. 400 jeltől álló írást használtak. Ezekből a jelekből kb. 18 jel, a magyar rovásírás egyes jeleihez hasonló.

Az ősi, Indus-völgyi írás hasonló a csendes-óceáni Húsvét-szigeten feltárt ősi írással és a Hawai szigeti ősi kövekre vésett írással a petroglifákkal. (Petroglifa = sziklára/kőre vésett jel.)

Sajnos, az Indus-völgyi kultúra írásemlékeit ez ideig nem sikerült megfejteni annak ellenére, hogy számítógépes megfejtéssel is kísérleteznek.

Az ősi, Indus-völgyi jeleket próbálják a dél-indiai dravida nyelvek segítségével is megfejteni. Ez a kísérlet is eredménytelen eddig.

Abban a vonatkozásban, hogy milyen nép élt az Indus-völgyi kultúra területén, a régészek által kiásott szobrokra és ezekkel kapcsolatban az antropológusok szakvéleményére vagyunk utalva. Tudjuk azt, hogy a szobrok sok esetben idealizáltak, de azért ezekről az idealizált szobrokról legtöbb esetben leolvasható az embertani típus. Némi támpontot adnak a helységnevek is, ahol az ásatások történtek.

A szóelemzések 3–4000 évre visszamenően néha tévútra vezetnek, de reméljük, hogy a következő szófejtés nem téves:

Véleményünk szerint a Mohadzso Daro név 3–4000 évvel ezelőtt a következőképpen hangozhatott: Maha-en-dar. Ez a városnév sumér szavak összetétele és a jelentése nagy-kos-úr. Ebből is arra lehet következtetni, hogy az ősi Indus-völgyi kultúra kusita kultúra volt.

A Harappa nevű városnév a következőképpen elemezhető: Harra-pa; ami szintén sumér szóösszetétel és a jelentése ember-kormány. A volt Indus-völgyi birodalom legkeletibb részén ma is él egy nép, amelynek a neve munda. A munda népnév is sumér szavak összetétele és a jelentése határ-ember.

Meg kell jegyeznünk, van egy olyan nyelvtani szerkezet, amelyre példa a felbecsülhetetlen-ül. Ez a nyelvtani szerkezet a magyar és a munda nyelvben fordul elő.

Kasmir, indiai államban van egy nyelv, amelynek a neve dard, azaz kusita. Ebben a dard nyelvben kb. 20–25% erejéig olyan szavak fordulnak elő, amelyek a magyar nyelvben is megtalálhatók.

További ásatásokra lenne szükség ahhoz, hogy bizonyíthatóan állíthassuk, milyen nép élt a Nagy-Kos-Úr országában. Szerintünk kusita nép élt ott.

A pikulás

Sok évvel ezelőtt, egy vidéki vásáron az egyik árus fakanál végére erősített műanyag sípot árult. A körülállókban bemutatta, hogyan kell fújni a sípot. Közben tréfás szövegekkel szórakoztatta a bémészködőket.

„Akinek nincs egy pengője sem, elmehet haza... szegényházi kimenősök, záróra!”

Ez az árus „Anyósport” is kínált eladásra. Elmagyarázta, ha ezzel a porral megkenik az anyós hátát, akkor elrepül.

Sok év múltán Budapestre kerültem. Egy alkalommal a budapesti Állatkert közelében lévő italmérésben egy pohár sört ittam, amikor megállt egy kis teherautó, amely üdítőitalokat hozott az italmérés részére. Az autó kocsikísérőjében felismertem a hajdani árust, a „pikulaárust”, aki kissé megöregedett időközben.

Megkérdeztem tőle, jár-e mostanában vásárookra és árul-e sípot, azaz pikulát. Nagyon meglepődött, hogy felismertem és így válaszolt, államosították a „pikulámat”.

(A sípot azért nevezem pikulának, mert mikor az árus a fakanál végére erősített sípot fújta, ujjával úgy játszott a fakanál száján, mintha pikula lett volna.)

A volt vásári árustól tovább kérdezősködtem; Mi van a szegényházzal?

A vásári árus: Most én vagyok a szegényházi kimenős!

doki

Kulimár János

REINKARNÁCIÓ

Egy örült éjszakán, mikor a sikátorokban
otthagytott gyermek hangján jajgatott a szél,
zavaros, vad látomás ült tort lelkemen:
gall harcos voltam, tiportam birodalmak romjain.

Bennem titkos, barna folyam árja zúg,
dallamához ősidők óta keresem a szavakat.
Jövöm tépett fátylak mögött rejtezik, jelenem bús,
foszló szürkesség – faggatom hát szent múltamat:
mélyén parányi fény ragyog századokba veszve,
álmodat polip-karjával befonja, rabul ejti,
– mint veszett Titánok gyilkos kardját az Eszme –
s visszatérésemet csak néhány őszám sejtí.

Loholok szüntelen a gazverte régi nyomon,
hol vén szolgák sora őrzi múlt idők porát.
Sejtjeim legmélyén érzem átvégni
Kárpátok-szülte nemelek vad viharát.
Egemen ismét fogyóban a vérszínű Hold,
fülemben cseng régi énem végszava.
Egyre gyakrabban hallok az ismerős hangot,
s fáj ahogy múltamra zuhan a doni éjszaka.

Most akárcmezők mutatnak utat az örök tavakhoz,
hol feloldozást nyerek s eljutok a legszebb szavakhoz.

Zóka László

HÁBORÚS TÁJKÉP

Halottak úsznak lefelé a folyón
dermedt habokon hullák sodródhatnak
bokrokról liánként lóg alá
az akna-tépte belek fűrtje
szögesdrótok rozsdás húrjain
foszló végtagok gitároznak
és szénné égett csontokon
füstölög a csend
Fagyos habok hullákat sodornak
buzogány mégis
minden marok
kódarab
és vasszilánk
mérgezőgáz a lehelet
mérgezett nyílhegy a pillantás
harangot öntenek a hold fényéből
riadóra kongatják
ököllel

Németh Ferenc

CSILLA

Felhősíogató? – kérdezted
négyéves szemmel;
rezgett, pöfögött a város
ahogy rád nézett és kiköpött:
Nem kell.
Évek tűntek, a város neon arca
elnyelte apádat, anyádat.
Által könnytelen,
láttad,
Most itt vagy. Jó, hogy itt vagy.
Engedd, hogy szíved istállójába
kössem lelkem rongyait.
Vagy a szalmaillatú ébredés.
Vagy a megfeketült hanvadás.
Maradj Még! Maradj.
Ha elmész, utánad nem lesznek
hidak,
nem lesz semmi,
semmi más.

Németh Éva

ÖNÉLETRAJZ HELYETT

Perben, haragban, rokonságban.
tehát nem titkolt elfogultságban
VALLOM,
hogy kitanulhatatlan mesterség
az életem.
Hogy számtalanszor tehettem volna,
amit végül is nem tettem.
Hogy ezerszer keltem önmagam védelmére
bűnösen.
Hogy más vétkében osztózva cinkos voltam
győztesen.
Hát kell e még valami?!
Föl ne mentsetek!!!
Én akarom kimondani majd
a végső ítéletet!

Illyés Terézia

NAPSUGÁR

– Ha indiánok lennénk, téged napsugárnak keresztelünk volna – nevetett Öcsi Tündére, a szép, 16 éves, barna hajú csodára, akinek a szemében mindig ott bujkált a kacagás, s aki neki két évvel idősebb nővére volt.

– Ne hízelegj, öcsi! – nevetett Tünde éjfekete szemével, fehér rizsfogaival. – Mit akarsz kicsikarni?

– Miért hiszed azt, hogy valamiért hízelgek, ha ki mondom, amit gondolok, érzek, s látok?

Tünde nevetett kedves, gurgulázó hangon. Gyönyörű volt a lány, s ezt ő maga is tudta. S ez a tudat valami ösztönös magabiztosságot adott neki. Nem volt büszke a szépségére. Ez csak örökség szereteteitől, nem ő szerezte, tehát nem is lehet büszke rá. 172 cm magas, karcsú, arányos combú, vékonyderekű, szépkeblű nővé ért, akinek rózsaszínű bőre, nagy, fekete szemei, s vörösbarna haja volt. S mindez az együttes tette őt ellenállhatatlanná, vonzó nővé. Dalos, mindig vidámkedvű lánynak ismert mindenki.

Öccse csodálattal csüngött rajta. Nemrég még kézenfogva jártak – ma ez már a múlté. Tünde nagylánnyá serdült, érezte, hogy nem illik sülve-főve öccse társaságában lenni, hiszen már Öcsi is kamasz. Biztosan megnézi már a lányokat ő is.

– Öcsi! – nevetett Tünde. – Voltál már szerelmes?
– Hülyeségeket tudsz kérdezni.
– Miért lenne hülyeség? Vigyázz! Ki ne kapáld a zöld-séget.

Öcsi figyelt a munkára. A hobbikertet csinálták éppen.

– Kérdeztem valamit. – Évődött Tünde.
– Én meg mondtam már, hogy hülyeségeket kérdezel.
– No, és Rózsa az osztálytársad már nem érdekel?
– Rózsa a pajtásom és nem a szerelmem.
– Nocsak! Honnan tudod, hogy amit érzel nem szerelem iránta, ha még soha nem voltál szerelmes?

– Mert ilyen korban még nem szerelmes senki.
– Na ne mondd! Én már 12 évesen szerelmes voltam.
– Az más. Ti lányok hamarabb értek. Rózsa is már kész nagylány. Én kölyök vagyok hozzá. Ezt érezteti is velem.

– Nem csókolta meg még?
– Hagyj békén! Én sem kérdezem, hogy mit csinál a Viktorkáddal.

– Uff! De szúrós lett valaki! Csak nem vagy rám féltékeny?

– Hülye vagy! Mégis csak a tesód vagyok...
– Akkor mit titkolózol előttem? Csókolóztál már?
– Menj a fenébe! – Öcsi földhöz vágta a kapát s elszaladt. A lány nevetve nézett utána.

Öcsi fiúnak éppen olyan szép volt, mint ő lánynak. Tudta, hogy szinte minden lány, a szomszédokban, szerelmes az öccséhez. Eszébe jutott Viktor a deli, szőke kosárlabdázó, akivel Öcsi hozta össze. Viktor ugyanis Öcsi egyik iskolatársának a bátyja, farsangkor mutatták be őket egymásnak. A gyerekek farsangi bálján ugyanis ő is

gardedám volt, s Viktor is. S míg gardérozták a gyereket, valami furcsa vonzalom támadt közöttük.

Jó volt nézni a fiú tisztakék szemét, erősszájú, szőke haját megérinteni. S a keze érintésekor érezni a furcsa elektromosságot. Szinte megszállt, amikor a fiú a szemébe nézett. Furcsa, de a fiú tekintete olyan volt, mint az övé, csak az övé kék, míg a sajátja fekete.

Elmentek táncolni, s ez a tánc valami édes zsibbadással röpítette magával a szellők szárnyán. Érezte, hogy ez a szerelem. Aztán nevetve beszélgettek gyerekségekről, s mindenekacagtak, mert minden olyan mulatságosnak tűnt, bármi is jutott az eszükbe. Az egész világ megszépült, olyan lett, mint egy csoda. És sétáltak, és együtt mentek a moziba, és még sokáig a csók sem jutott eszükbe. Boldogok voltak együtt... egymás kezét fogva.

Olyan természetes volt ez a kézenfogva járás, mint hajdan, amikor az Öcsikéje kezét fogta. S ez mégis más volt. Ettől az érzéstől szebb lett minden, szebben ragyogott a napsugár, s neki mindig vidám volt a kedélye. Amióta Viktort megismerte ő is megszépült, még a kacagása is csilingelőbb lett. Trillázva szállt a levegőben, mint a pacsirta áhítatos éneke. Ennyi és nem több náluk a szerelem.

Érezte, hogy ez csak a kezdet, de olyan jó volt ez is. Egy világért sem siettették volna el a beteljesedést.

– Erre még ráérünk!

Megállt, körülnézett, megtörölte a homlokát, s valami végtelen örömrészlet kerítette hatalmába. Igaza van az öccsének. Ő maga az élet, az éltető napsugár.

Burda Edit

A KAPUBAN ÁLLOK

Merre induljak, hol vár az élet?

Uram segíts meg! Most merre lépjek?

Verejték arcomon,
ráncomlom homlokom,
18 évem súlya van vállamon.

Hol lesz majd az ágyam?

Miből lesz a párnám?

Vár-e meleg kályha,
ha már más nem vár rám?

Lesz-e majd kenyerem?

Lesz-e pénzem, ingem? –

Kisfiam, családom...

Vagy csak álom minden?

Németh Dezső

Édesanyám csillaga

Búzavirágkék reggel gyöngyöző vízbogyókat vajdát ki szemeim a szélről. Csípős fullánkkal jöttek a diszeli hágón át, egyenesen neki a tanyának, cibálták, tépték a szalmakazlak borzas üstökét.

Vizet húztam a kerekesszékéből, fáztam, de tapsikolt bennem az öröm, amikor megláttam édesanyám ünnepi arcát. Most nem az árnyékból hímzett szomorúság fátylai fedték be szemeit, hanem a büszke alázat reményvirágai rejtették mosolyát.

– Nem hiába potyogtattad a világra ezeket a semmi-rekellőket, most kitüntetnek anyasági kitüntetéssel, vagy mi a fenével – mondja édesapám.

– Ne mondj ilyent. Nem a potyogtatásért kapom én ezt. Becsülettel felneveltük mind a tizenkettőt. Neked is szól a kitüntetés, nemcsak nekem.

Aztán ólomnehéz csend következett. Édesanyám lassan, ünnepélyesen készülődött. Megritkult haját cicafarokká fonta, vasárnapi kendőt kötött és elindult a tanács-házára átvenni a kitüntetést.

Csak dél felé jött meg és ragyogott a boldogságtól. Egyenesen a szekrényhez ment, kivette egyetlen damasztterítőkét és gondosan a konyhaasztalra terítette. Én ott lábatlankodtam körülötte, csiklandozta a szemeimet a kíváncsiság, hogy mi lehet abban a fekete dobozban, amit az asztalra tett.

– Na eridj apádért – súgta felém édesanyám. Olyan lepkekönyű volt a hangja, hogy szinte megemelt és elrepített az istállóba édesapámhoz. Apám ledobta a vasvellt, amellyel a tehenek vackát igazgatta és szaladtunk vissza a konyhába, csodát szerettünk volna látni. Anyám összetett kézzel állt az asztalnál és imádkozott.

– Na megkaptad? – kérdezte édesapám.

– Meg, meg papa. Tudod milyen gyönyörű – pityergett édesanyám.

– Ne pityeregj te. Az anyád keservit ne pityeregj már. Inkább nevéssél, kacagjál, kacagjál Roz! – mondta édesapám, de olyan fátyolos hangon, hogy azt hittem, mindjárt apám is elsírja magát.

– Mutasd! Nyisd már ki! Nyisd már ki te asszony, mert a kíváncsiság kiböki az oldalamat.

Anyám szinte félve nyúlt a doboz felé, de felpattintotta fedelét és a csoda megtörtént. A kicsi konyhaablakon keresztül, siftergő napsugár vetítte fényét az aranycsillagra, amely egy kék bársony párnán feküdt és szinte égette a szemeimet. Apám levette napszívvott kalapját és keresztet vetett. Sokáig szóltanul álltunk. Én hol anyámat, hol pedig a csillagot néztem. Olyan szép volt az én édesanyám, mint a templom előtti Mária-szobor. Aztán apám óvatosan a csillag felé nyúlt. Egy darabig melegítette fölötté bütykös ujjait, mintha valami csodatűz lett volna ez a csillag, vagy tisztító tűz, amelynek lángjától a lélek olyan fehér lesz, mint a frissen meszelt fal. Apám kivette a csillagot a dobozból és édesanyám felé nyújtotta.

– Tűzd ki, na, tűzd ki a blúzodra, hadd lássalak!

Anyám tétovázva a csillag felé nyúlt, de végül mégis visszahúzta a kezét.

– Ne kérsd már annyit magadat te asszonytábornok.

Vagy majd én kitűzőm neked – mondta édesapám és anyám blúzára tűzte a csillagot.

– Ne izélj, na ne izélj már te ember – szabadkozott édesanyám.

– Nem való nekem már az ilyen cifraság. Majd eladom Tapolcán az ékszerésznek, kell a házhoz a pénz, hiszen alig van tető a fejünk felett.

– Eladod ám az öreganyád görbe botját. Na fiam hozd a kis pálinkás bütykös! Ma ünnepelünk. Cudar jó kedvem van – ujjongott édesapám. Aztán leültette anyámat az asztalhoz, de közben hajlongott, csattogtatta a bokáit, mint valami segédtsz.

– Parancsoljon tábornok asszony. Üljön az asztalhoz. A snapszot mindjárt szervírozzuk.

– Te bolond, te kelekötya – nevetett édesanyám. – Te aztán tudod a módit, meg az uraskodást. Hát te aztán tudod hallod. Hol tanultad te ezt, te, öreg baka? – kérdezte édesanyám és megborzosolta kedvesen apám ősz fejét. Én közben – úgymond – szervíroztam a snapszot, amely abból állt, hogy a pálinkás üvegből töltöttem két kupicába és egyiket édesanyámnak, a másikat édesapámnak adtam. Koccintottak és ittak.

Ekkor érkeztek meg bátyáim meg a nővérem nagy zajjal, de az ajtóban földbe gyökerezett a lábuk. Egy darabig csodálkozva bámultak, majd a nővérem szólalt meg először. – De szép maga édesanyám – kiáltotta.

– Éljen az ifjú pár! – bolondoztak a többiek.

Aztán összefogódzkodtunk és az asztal körül körbetáncoltuk szüleinket, akik csak ültek csendesen és mosolyogtak. Valami titkos boldogság világított a szemükből, amely melegítette szívünket és így mi is boldogok voltunk.

Az ünnep elmúlt és anyám egy napon elvitte a csillagot Tapolcára az ékszerészhez, aki csak annyit mondott:

– Futtatott réz ez asszonyom.

Amikor hazajött leroskadt a székre és bánatosan mondta édesapámnak: – Réz ez papa, mint a mi egész életünk.

Ifj. Marty István

LANTMADÁR

Sűrű rengetegben dalol a lantmadár
násztáncot jár a párja mellett,
lantalakú farkán lantdalt penget.
Széttárja a farkát legyezőszerűen,
énekel szüntelen hangosan, begyesen,
csapkod a szárnyával, feszt hegyesen.
Párja bólogat, hajlong keccesen,
fogadja a bókákat, dalokat vegyesen.
Hársfa alatt van egy hárfá,
a száz húrja aranyárga,
de ők hangszert nem cserélnek,
lanttal súgnak dalt a szélnek.

Aranyiné Mázló Gizella

KÍGYÓLAKODALOM

(Leírom gyermekkorom igaz élményét. Keveseknek adatott meg, hogy lássák erdők, mezők, folyók életét.)

Játszadózom ragyogó napfényben kertünk alján, erdős, füves réten. Színes, virágos kaszálón, kis patak partján. A zombékos, fővényes avar, lomb, jó meleg napsugarakkal, jó életfeltételt biztosít gyíknak, kígyónak, teknősbékának. Tojásaikat az avarba rakták. A fák elhullott levelei alatt, a nyár augusztusi melege kiköltötte őket. A házunk és kertünk alján a patak, egy kanyarral ér az átkelő hídig. Itt játszadózom, pillangót kergetek a délutáni napsugár fényében. Édesanyám átellenbe vélem. Figyeljük a folyópatak víztükrében mi játszódik le. Olyan látvány tárul elénk, amit az ember életében egyszer lát talán.

A folyópatak partja fővényes, zombékos, s a víz szélén ficánkolva, tekeredve kígyók, vízisiklók nyüzsögnek a vízben. A fővényes partról csúsznak a vízbe. Csusszanak, úszkálnak kicsik, nagyok, SOKADALOM ITT A KÍGYÓLAKODALOM.

– Ott is, ott is, még arrébb is! Nézzed! – mondjuk egymásnak. Megyünk mi is arrébb a partszakaszon, siklik, úszik a kígyólakodalom, ameddig a szem ellát a folyópart szakaszon. Kúszik, siklik a vízárral, sodrással. Mint mikor a halász hálójá telve van hallal, olyan sokan, mint a heringek, ficánkolnak egymásba csavarodva, farkukat csapdosva kicsik, nagyok. A víz tükrébe ragyogó napsugárfényben betöltik egy darabon a folyópatak szakaszt.

Ez az életöröm, először a vízben siklani. Anya, gyermek jó úszómesterek, kipróbálják a víziéletet. Siklani, úszni, ficánkolni. Jó fürödni a langymeleg vízben, amely felmelegedett a napsugár fényétől. Olyan nász ez a kígyólakodalom, amit csak a természetben élő ember vehet észre. Aki szereti a benne élő élőlényt, figyelmes is rá!

Harmatos reggelen megyek a partszegélyen, arra figyelek fel, hogy kis diónyi teknősbékák, csak úgy mint a gombócok, gurulnak, mennek bele a fővényről a vízbe, fejüket nyújtogatják, lábukkal eveznek, mint kis karok a vízben. Ezek is most keltek ki a tojásból.

A patak vize még tele van ebihalakkal, nem sok idő kell, átalakulnak, és sok apró, barna békák úszkálnak, nyüzsögnek, rugaszkodnak lábaikkal versenyt a vízfolyással. A sok szép vízinövény virágai, levelei alatt bújcskálnak békák, halak.

A gyíkok is tojásokat raknak, de ők az erdő avarán, a szőlőskertek alatt. Kikelnek és jókedvvel futkosnak a napsugár fényében. A melegben nyújtogatják piciny, hosszúkas nyelvüket. Kígyó is szokta. Meg is vedlenek, bőrt váltanak. Találkozni lehet kibújt bőrrel, mint kis csóváz, pikkelyével együtt. Kukoricaföldön tökinde, burgonya zöld bokra, a rejteke. Ha a gyík farkát letörök kinó újra.

Koszáltam kaszálón, patakparton, erdők szélén. A VÉRTES erdős, virágos, füves, patakokkal határolt tájain. Ez emlékem, élményem, átéltem gyönyörét, szépségét. Gyermekkorom!

Vértes, 1947. augusztus.

Németh Dezső

KACAGÓFA

Az udvaron a gyerekek szomorúan állnak, Szemükből a bánatcseppek csendben csordogálnak. Nagyon néz a kertész bácsi amikor meglátja, Hogy a füvet permetezi sok kicsi barátja. „Tán az árnyék szállt le rátok, vagy búmagot esztek? Ettől görbült el a szátok? Miért nem nevettek? Gyertek körém egy szép mese van a tarisznyámban: Aranyhajú kis csemete királyi ruhában.” És tényleg a tarisznából kilép a kis herceg, Kezében egy virágszállból csöpp tavacska serked. A tópartra ezertornyú palotát varázsol, Aztán fehérarcú lány lesz a piros virágból. Bánatos lány bús szemével gyöngyöt sír a tóba, A ruhája sötét éjjel csillaggal beszőrva. Palotából az ősz király jön nagy kísérettel, A bolondja bukfencezik és nevet nagy kedvvel. De hiába minden móka, bármi igyekezet, A leányka csak sírdogál és sohasem nevet. Hát a király kihirdeti az egész világon: „Ki a lányt megnevetteti, azé királyságom.”

Jönnek híres viccmesterek, nagy mosolytudósok,
Cirkuszosok buk fenceznek, mókáznak bohócok.
A királylány csak sírdogál s vele sír az udvar,
A kis herceg tétlenül áll minden varázslattal.
Az országban befestene feketére mindent.
Egy mosolyért megadnának bármilyen nagy kincset.
Meghallja egy kertészlegény milyen nagy a bánat,
Kacagással beszemez egy vadalmafa ágat.
Hát a csoda megtörténik, a kis aranyfácska
Mesélni kezd és tavasszal mosolyog az ága.
A kertész a fát elnevezi kacagófának,
Világ minden tájáról a csodájára járnak.
Nem fogy ki a kacagófa a vicces mesékből,
A kertész meg hahotázva dől a nevetéstől.
Mit gondoltok mit történik? Hát a fát kiássa,
Ásóval és kis kannával megy a palotába.
„Jöttem én is próbáttenni felséges királyom,
Mindjárt kacag itt mindenki csak a fát elásom.”
„Tedd a dolgod” – szólta a király „De ha nem így leszen,
Nyakadon a hóhér bárdja lesz a nevetésem.”
A kertész a kacagófát nyomban elülteti.
„Ez hozza a vidámságot?” – mindenki neveti.
„Ezzel akar nevetetni? – hahotáz a király.
„Fát ültet és azt hiszi, hogy ezzel viccet csinál?”
Már a királylány is nevet, ettől csorog a könnye,
Úgy kacag itt mindenki, hogy ledőlnek a földre.
A király a fejéhez kap: „Hát csak mostan látom,
Hogy e legény elnyerte az egész királyságom.”
De már ezen is csak nevet, nem bánja a kárát
És a legény felé nyújtja aranykoronáját.
„Ne haragudjon felséged nem fogadhatom el,
Mit kezdenék én ezzel a királymesterséggel?”

„Hanem itt az udvar körül lenne ám mit tenni,
Rózsafákat, orgonákat kellene ültetni,
Mert a virágoskert nem más, mint a föld mosolya,
Ha megnézzük minden virág egy picinyke csoda.”
„Jól van fiam, felfogadlak királyi kertésznek,
Lányom esküvőjén pedig megteszlek vőfélynek.”
A kis herceg feleségül vette a szép lánykát,
Megszerette vidámságát, csengő kacagását.
Három hétig éjjel-nappal folyt a lakodalom.–
„De most már az egész mesét tarisznyámba rakom.”
– Szólt a kertész, a kis herceg pedig egyet intett,
A tarisznya elnyelte a sok-sok mesekincset.
„De most látom, hogy valami mégis csak kimaradt,
Hisz minnyájan itt ülünk a kacagófa alatt.”
Erre aztán a gyerekek elkezdtek kacagni,
A kacagást azóta sem tudták abbahagyni.

Sápy Szilvia

VERÉBTÁNC

CSIVI CSIVI CSIVITE
CSEVEGŐ CSURI CSAPAT
CSACSAKSÁZIK
A MEGGYFÁK ALATT

FECSEGŐ CSÓRÜK BE NEM ÁLL
ÁGRÓL-ÁGRA SZÁLLNAK
HÁTHA VALAMIT TALÁLNAK

CSIVI CSIVI CSIVITE
ELFOGYOTT A CSEMEGE

A TINÓDI KLUB tagfelvételt hirdet.

Pályázni lehet rövid novellákkal, irodalomról, művészetekről szóló esszékkal, humoros írásokkal, mesékkel.

Egy írás terjedelme max. 4 gépelt oldal lehet. Több rövid írással is lehet pályázni!

A felvételt nyert tagoknak publikációs lehetőséget biztosítunk a LANT című folyóiratunkban.

A TINÓDI KLUB önképző irodalmi baráti társaság. Alapszabályunk nem teszi lehetővé szerzői jogdíj fizetését, de legjobb szerzőinket minden évben elismerésben részesítjük.

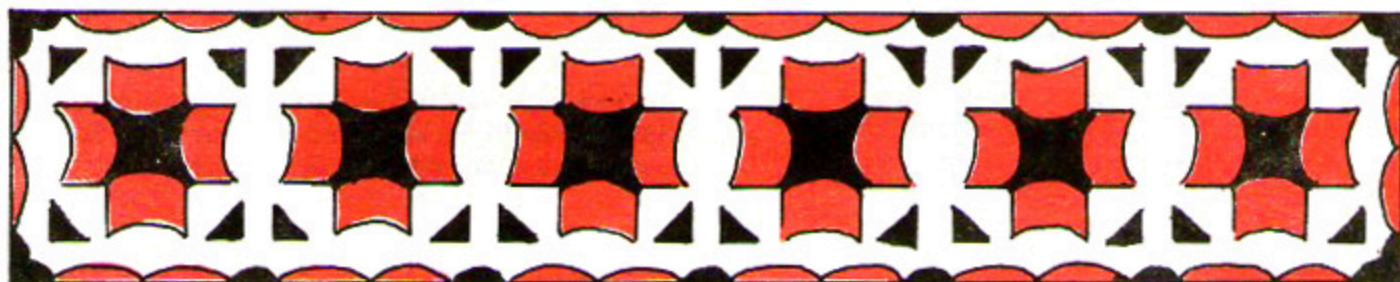
A pályázatok beküldési határideje 1990. szeptember 30.

Cím: Tinódi Klub
1211 Budapest
Ady E. út 5. III./10.

A PÉNZFALÓ Kisrikkancs kalandjai

„Leveleket köszönöm!”
Ezt üzeni Rőtyögöm.
Így szól tovább a mese:
Tört Ripityánk kereke.
Egy jó mestert kerestünk,
Hetedízben sem leltünk.
De a pénzünk elfogyott,
A sok kontár meglöpött.
A minisztert kerestük,
Könnyek között megleltük.
Nem volt köztünk sok a szó...
Ok: a gonosz Pénzfaló.
Ennek fele se mese,
El kell számolni vele.
Komolyan szól Rőtyögöm:
„A Pénzfalót megölöm.”
Kiáltozott „Hó! Hahó!
Hol vagy gonosz Pénzfaló?”

A barlangból kitopog.
Szeme éhségtől kopog.
Csupa pocak, csupa száz.-
„Ne ölj meg ha nem muszáj !
Azért vagyok pénzfaló,
Mert etet a Pazarló.
Ha lehetnék takarékos,
Szeretne az egész város.”
Rőtyögömnek könyörög,
A Pénzfaló kisöreg.
Akármilyen nagy a szája,
Rőtyögöm őt megsajnálja.
De egyszer csak ott terem,
A Pazarló szemtelen.
A pénzt két marékka szorta,
Országunkat kirámolta.
Őt közösen elfogták,
A barlangba bezárták.

LANT

A TINÓDI KLUB
IRODALMI FOLYÓIRATA

Megjelenik kéthavonta

Főszerkesztő: NÉMETH DEZSŐ

Szerkesztőség: 1211 Budapest,
Ady Endre út 5. III./10.

Telefon: 114-7236

Kiadja a Tinódi Klub

Felelős kiadó: Dr. BORN MIKLÓS

A nyomtatás készült:

Az ALFAPACK Kft. nyomdájában,
1108 Bp., Újhegyi út 14.

Felelős vezető:

Dr. BODÓ SZABOLCS

ISSN 0865-8633

Némethi Dezső

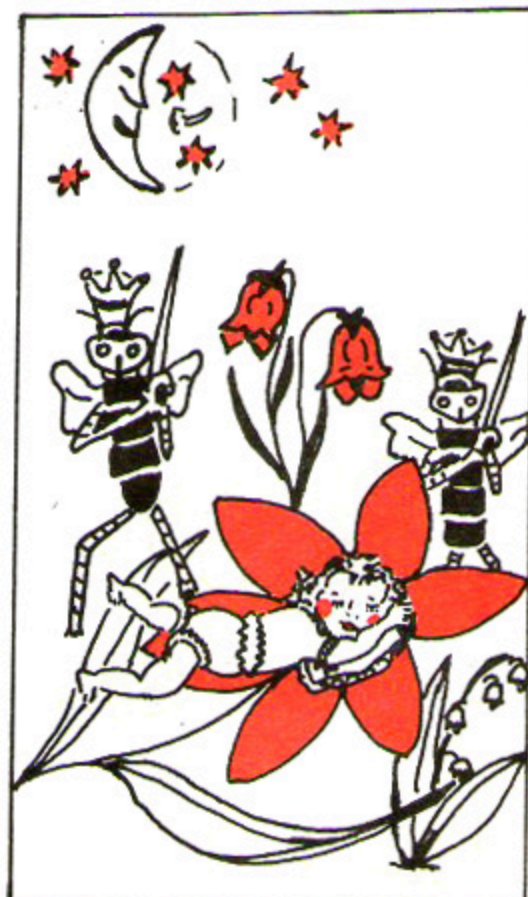
CSEENDBABA

CSEENDBABA ALSZIK
ARANYMOHA PÁRNÁN
HANGYA KIRÁLYFIK
ÓRKÖDNEK AZ ÁLMÁN

GYÖNGYVIRÁG-CSENGŐ
NEM CSILINGEL HALLGAT
MERT A SZIROMBÖLCSŐ
CSEENDBABÁT ALTAT

A PÓK SZÖVŐSZÉKE
NEM SZÓ EZÜSTHÁLÓT
SZUNNYAD DONGÓ MÉHE
ÁLMOZNAK SZÉP ÁLMOT

CSAK A HANGYA ÓRÓK
FÚSZÁLKARDJA FÉNYLIK
MÍG AZ ÉGI HOLDTÖK
JÓ SÁRGÁRA ÉRIK

Lapunk támogatója:
A NYÍREGYHÁZI
NYÍR-GÓLYA Kft.